

Andøy kommune

Rådmannens årsberetning 2019

Innledningen og kap. 2 er rådmannens årsberetning etter kommunelovens § 2.

1. Innledning

Regnskapet for 2019 er gjort opp med et underskudd på 2,9 mill kr.

(tall i 1000 kr)	Regnsk 2018	Rev. B 2019	Regnsk 2019	Avvik 2019	Avvik %
Politisk og kontroll	4.323	4.313	4.546	233	5,4
Rådmann og stab	51.769	47.734	48.629	895	1,9
Støttefunksjonen	12.514	12.962	13.083	121	0,9
Andenes skole	31.485	29.246	30.884	1.638	5,6
Risøyhamn skole	11.806	10.578	11.296	718	6,8
Barnehager	32.969	32.963	35.279	2.316	7,0
Helse og familie	18.420	19.785	18.668	-1.117	-5,6
NAV	10.633	7.619	10.652	3.033	39,8
Pleie og omsorg	104.901	104.004	108.225	4.221	4,0
Teknisk	36.652	35.447	33.485	-1.962	-5,5
Religiøse formål	3.084	2.880	2.964	84	2,9
Kap 7-9	-318.556	-307.531	-317.711	-10.180	-3,3
	0	0		0	

Avviksrapporten pr. 31.10.19 viste en prognose på et underskudd på 8,8 mill, og et merforbruk på ordinær drift på 10,5 mill.

Den ordinære driften (enhetene, stab/støtte) endte med et merforbruk på 10,2 mill (10,5 mill i 2018).

Forklaringen på at regnskap for 2019 likevel ble gjort opp med et underskudd på «bare» 2,9 mill kroner, er som følger:

Merforbruk ordinær drift	10,2 mill
Mindreinntekt flyktningetilskudd	1,0 mill
Mindreforbruk pensjon	-1,1 mill
Mindreforbruk/merinntekt skatt og rammetilskudd	-4,0 mill
Mindreutgifter renter og avdrag	-2,4 mill
Redusert avsetning til fond	<u>-0,8 mill</u>
Underskudd	<u>2,9 mill</u>

Forklaring avvik:

Her kommenteres bare enheter med store merforbruk og enheter med stort mindreforbruk, for nærmere detaljer vises til enhetenes årsmeldinger.

Rådmann og stab: merforbruket (0,9 mill) har sammenheng med økte utgifter på barnevern på 1,2 mill.

Andenes skole: merforbruket (1,6 mill) skyldes i hovedsak lønnsutgifter knyttet opp mot behov for assistent og spesialundervisning, samt vikarutgifter ut over budsjett.

Risøyhamn skole: merforbruket (0,7 mill) skyldes i hovedsak lønnsutgifter knyttet opp mot behov for assistent.

Barnehager: merforbruket (2,3 mill) skyldes i hovedsak

- Økt antall barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelagt tilbud i kommunale og private barnehager
- Lavere inntekt på foreldrebetaling enn budsjettet. Det er mange familier i Andøy som på grunn av lav inntekt har krav på redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid på 20 t/u for barn 2-5 år.
- I løpet av året ble det flere barn som bor i Andøy kommune med barnehageplass i Sortland kommune som kommunen må betale refusjon for.

Helse og familie: mindreforbruket (1,1 mill) skyldes i hovedsak sykefravær som det ikke ble leid inn vikar for, lavere utgifter enn budsjettet til legevakt, merinntekter og generell lojalitet til behovet for nøktern drift.

NAV: merforbruket (3 mill) skyldes høyere utgifter til sosialhjelp (2,8 mill) enn budsjettet og noe merforbruk på kvalifiseringsprogrammet. Etter nedgang i sosialhjelpsutgiftene i 2017 og 2018, gikk utgiftene opp i fjor. Alle søknader behandles individuelt, og vedtakene skal bistå tjenestemottakerne med å bli økonomisk selvhjulpne og ha et forsvarlig livsopphold. I 2019 var det noen spesielt krevende saker som tok mye tid og kostet mye. Disse er ikke aktuelle i 2020. Utviklingen i sosialhjelpsutgiftene har vært slik:

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1,9 mill	2,9 mill	4,8 mill	7,1 mill	7,2 mill	7,2 mill	6,0 mill	5,7 mill	6,4 mill

Pleie og omsorg: merforbruket (4,2 mill) skyldes i hovedsak at

- driftsutgiftene for sykehjemmene og de to kjøkkenene ble 3,9 mill høyere enn budsjettet
- driftsutgiftene for tjenester som organiseres som brukerstyrte (BPA) ble 1,1 mill høyere enn budsjettet

Teknisk: mindreforbruket (2 mill) skyldes i hovedsak

- praktisert bevisst holdning/streng prioritering på utgiftssiden
- vakante stillinger på teknisk drift (brann og uteseksjon)
- økte gebyrinntekter på behandling av arealplaner og byggesak
- vedlikehold bygninger redusert til et absolutt minimum med bakgrunn i en samlet presset økonomisk situasjon

Kostra – noen nøkkeltall

	Andøy 2018	Andøy 2019	Kostragr 01- 2019	Land uten Oslo 2019
Frie inntekter i kr pr innbygger	62.926	65.563	61.835	57.297
Netto driftsres i % av brutto driftsinnt.	3,1	-0,7	0,2	1,4
Netto lånegjeld i kr pr innbygger	63.120	61.982	67.010	72.360
Netto driftsutg pr innb. 1-5 år	163.357	203.734	168.138	163.025
Netto driftsutg pr innb. 6-15	133.694	139.410	136.384	117.107
Netto driftsutg pr innb. helse og omsorg	34.499	36.492	32.455	28.727
Netto driftsutg pr. innb. kultur	1.790	1.986	2.306	2.541
Netto driftsutg. pr innb. sosialsektoren	5.082	4.503	2.705	3.499
Netto driftsutg. pr innb. 0-22 år barnevern	8.350	10.006	9.448	8.387
Barn i barnehage. m/spes.ped.hjelp (andel)	8,2	10,3	5,1	3,9
Elever i gr.skolen m/spes.underv. (andel)	12,8	13,8	9,7	7,8
Årstimer til spesialundervisning pr elev som får spesialundervisning	208,7	163,9	148,1	139,9
Årsverk helse og omsorg pr. 10.000 innb.	411,1	413,6	339,3	313,6
Avtalte legeårsverk pr 10.000 innb.	13,2	15,0	11,3	11,4
Avtalte fysioterap.årsverk pr. 10.000 innb	12,6	12,9	10,9	9,7
Avtalte årsverk helsestasjon/skolehelsetj. pr 10.000 innbyggere	68,0	79,1	49,0	44,1

Andøy er nå plassert i Kostragruppe 01, tidligere var vi i gruppe 11.

Andøy har et dårligere driftsresultat, men fortsatt lavere lånegjeld pr innbygger enn de vi sammenligner oss med. Lånegjelden i Andøy har likevel økt betydelig de siste årene. Vi har høyere netto driftsutgifter til barnehage og grunnskole pr innbygger i målgruppen enn Kostragr. 01 og landsnittet. Netto driftsutgifter til barnevern pr. innbygger i målgruppen er på samme nivå som de vi sammenligner oss med, men gikk noe opp i fjor. Vi har høyere driftsutgifter pr. innbygger til helse og omsorgssektoren og sosialsektoren enn de vi sammenligner oss med.

Andøy har fortsatt en betydelig høyere andel elever i grunnskolen med spesialundervisning enn Kostragr. 01 og landsnittet, og andelen er økt siste året. De som får slik undervisning får fortsatt tildelt flere timer pr. elev, selv om timetallet gikk ned i fjor. Tallene viser også at antall årsverk i helse og omsorgssektoren pr. 10.000 innbyggere ligger en god del over snittet i Kostragr. 01 og på landsbasis.

Sykefravær

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sykefravær	11,26%	9,78%	7,82%	8,42%	8,77%	8,1%	8,44%	8,99%	9,24%

Sykefraværet har hatt en økning de tre siste årene. Ledere med personalansvar har i hovedsak god oppfølging av ansatte som er sykemeldte, men det er ikke tilstrekkelig til å få ned fraværet. I tillegg til ansvarliggjøring av ledere og ansatte må det også i større grad fokuseres på faktorer som bidrar til at arbeidstakere har lyst til å gå på jobb, bl.a. arbeidsmiljø. Andøy kommune er for tiden medlem i pensjonsleverandøren KLPs 2-årige arbeidsmiljønettverk. I denne forbindelse er sykefraværprosjektet Best på Jobb opprettet. I dette prosjektet testes det nå ut ulike metoder på ulike arbeidsplasser. Den/de metodene som viser seg å ha best effekt vil bli implementert i hele organisasjonen. Prosjektet har varighet frem til februar 2021.

Investeringsprosjekter

Det er ikke slutført noen store investeringsprosjekter i 2019, men en del mindre tiltak er avsluttet. I tillegg har det vært arbeidet med flere større prosjekter som kommer til utførelse de neste årene.

Slutførte prosjekter:

- Oppgradering av lekeplasser barnehagene - i hovedsak slutført, noe utstyrskjøp gjenstår
- Mindre arbeider ved svømmehall i Risøyhamn og på Andenes
- Slutført innkjøp av «spylebil» og gravemaskin (8T) til vann og avløp

Av større investeringsprosjekter det har vært arbeidet med i 2019 nevnes:

- Nytt sykehjem Åse - slutført prosjektering og anbudsprosess, godkjent reguleringsplan, kontrakt med entreprenør inngått (januar 2020)
- Risøyhamn brannstasjon – programmering/skisseprosjekt gjennomført, tomtespørsmål avklart
- Andenes helsesenter – videreført rehabilitering av pasientrom
- Vannledning Dverberg – Breivik, videreføring
- Vannforsyning Hinnøya – slutført anbudsunderlag og inngått kontrakt med entreprenører
- Veiadresseprosjekt – forventes avsluttet i 2020

I 2019 har det vært rapportert på drifts- og investeringsbudsjettet til formannskapet og kommunestyret pr. 28.02, 30.04, 31.07 og 31.10.

Tiltak i forhold til likestilling, tilgjengelighet mv.

Tall fra KS' PAI-register:

Andel heltids/deltidsansatte

	2017		2018		2019	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Antall ansatte*)	454	126	439	120	416	107
Antall årsverk	350	85	339	81	327	75
Andel heltid	45,2%	47,6%	44,4%	46,7%	45,9%	48,6%
- stillingsstørrelse 75 - 99,9%	18,3%	9,5%	20,3%	12,5%	19,5%	10,3%
- stillingsstørrelse 50- 74,9%	19,2%	11,9%	16,9%	11,7%	18,8%	11,2%
- stillingsstørrelse 25- 49,9%	9,5%	7,9%	10,9%	3,3%	9,1%	9,3%
- stillingsstørrelse 0– 24,9%	7,9%	23,0%	7,5%	25,8%	6,7%	20,6%

*) En ansatt kan ha flere stillinger. Om en ansatt har stillinger i flere sektorer, vil vedkommende telles i hver av sektorene. Derfor kan sum ansatte her være høyere enn faktisk antall ansatte.

Kvinnelige ansatte representerer 79% av totalt antall årsverk i 2019, og de fleste deltidsansatte er kvinner. Andelen kvinner med heltidsstillinger er økt noe fra 2018 til 2019.

Flere ansatte har i løpet av året fått økt sin stillingsstørrelse, ved at de er tilsatt i ledige deltidsstillinger som kan kombineres med stillinger de har fra før.

Ved flere arbeidsplasser innen pleie og omsorg pågår det forsøksordninger med turnuser som innebærer langvakter. Som en direkte følge av dette har flere ansatte i deltidsstillinger fått økt sin stillingsstørrelse.

Lønnsforhold justert for ulike faktorer:

Gjennomsnittlig lønn pr. måned og gjennomsnittlig grunnlønn pr. månedsverk for kvinner i % av menn:

Justert for	2017		2018		2019	
	Kvinner mnd lønn i % av menns	Kvinner grunnlønn i % av menns	Kvinner mnd lønn i % av menns	Kvinner grunnlønn i % av menns	Kvinner mnd lønn i % av menns	Kvinner grunnlønn i % av menns
Ujustert	97,2	94,6	99,5	96,5	98,5	95,4
Alder	96,7	94,1	97,9	95,0	98,5	95,4
Stillingsgruppe	105,0	103,4	105,5	103,9	103,1	101,9
Stillingskode	104,5	104,1	108,3	108,1	101,4	100,9
Utdanning	104,7	105,1	108,3	107,6	100,7	99,4

Tallene uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for.

Det er ikke gjennomført særskilte tiltak for å bedre tilgjengeligheten i kommunale bygg i 2019.

Internkontroll

Kvalitetssystemet KF Kvalitetsstyring inneholder gjeldende reglement, retningslinjer og rutinebeskrivelser, samt system for å melde og behandle avvik.

	2016	2017	2018	2019
Antall meldte avvik	245	295	366	342
Gj.snittlig behandlingstid	27 dager	19 dager	24 dager	34 dager

Det meldes fortsatt flest avvik (56% i 2019) fra ansatte i pleie og omsorg. Dette er tjenester med mange prosedyrer og lang erfaring med å melde avvik. Antall meldte avvik er mer enn tredoblet siden 2015 og det meldes nå avvik fra avdelinger i hele organisasjonen. Det er positivt og viser at systemet er mer kjent.

Det er et kontinuerlig behov for forbedring av interne rutiner/prosedyrer/retningslinjer, noe som blant annet avdekkes gjennom eksterne tilsyn.

Det sendes hvert år påminning til alle ansatte om retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold og retningslinjer for konflikthåndtering. Disse er også tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

2. Økonomisk resultat – vurdering/kommentarer

2.1 Driftsresultat/regnskapsmessig resultat

Tabellen under viser hvordan driftsresultatet / det regnskapsmessige resultatet framkommer (i hele tusen kroner):

	2015	2016	2017	2018	2019
Skatter	-105 587	-110 530	-114 614	-134 779	-127 450
Rammetilskudd	- 173 457	-180 848	-178 681	-165 439	-178 272
Eiendomsskatt	- 16 476	-16 284	-16 344	-16 423	-16 410
Andre statlige overføringer	- 25 777	-31 809	-30 094	-21 638	-16 374
Øvrige driftsinntekter	- 94 348	-94 430	-93 156	-117 424	-114 246
Sum inntekter	- 415 645	-433 901	-432 889	-455 703	-452 752
Driftsutgifter	401 871	415 886	424 302	436 709	450 974
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-13 774	-18 015	-8 587	-18 994	-1 778
Netto renter/aksjeutbytte	3 031	1 877	1 547	3 112	4 477
Netto avdrag	16 627	18 015	19 395	22 399	22 787
Avskrivninger (motpost)	- 17 605	-17 709	-19 116	-21 004	-22 060
NETTO DRIFTSRESULTAT	-11 721	-15 832	-6 761	-14 487	3 427
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	-3 429	-13 819	-7 871	0
Bruk av fond	-5 185	-2 828	-4 651	-9 265	-6 696
Overføring til investeringsregnskapet	4 956	3 575	3 806	3 391	1 782
Avsetninger	8 521	5 047	13 554	28 232	4 399
Krav på Andøy Havn KF (underskudd)		-352	0	0	0
REGNSKAPSMESSIG RESULTAT	-3 429	-13 819	-7 871	0	2 912
Netto driftsresultat i % av sum innt.	2,82	3,65	1,56	3,18	-0,76

Netto driftsresultat er et mål på kommunens handlefrihet.

Kommunaldepartementet har uttalt at prosenttallet bør være minst 1,75%. For 2019 har Andøy kommune et **negativt** netto driftsresultat – på -0,76 %.

Driftsinntektene og -utgiftene har utviklet seg prosentvis slik:

Driftsinntektene har økt med kr 37,1 mill i perioden fra 2015 til 2019, dvs. 8,9 %.

Driftsutgiftene har økt med kr 49,1 mill i perioden fra 2015 til 2019, dvs. 12,2 %.

De økonomiske indikasjoner/målinger i denne oversikten viser at drifta hadde et greit resultat fram til og med 2018. Dette gjelder spesielt netto driftsresultat i % av sum inntekter. Det er utviklingen i 2019 som er spesielt urovekkende, med sterk økning i driftsutgiftene, samtidig som inntektene ikke øker. Dette gir et kraftig forverret driftsresultat.

Som vi ser nedenfor, var imidlertid det korrigerede resultatet (korrigert netto driftsresultat) også dårlig for 2018.

2.2 Resultatvurderinger

Oversikt over netto driftsresultat og netto driftsresultat korrigert for bruk og avsetning bundne fond (tall i hele tusen):

	2015	2016	2017	2018	2019
Netto driftsresultat (- = positivt resultat)	-11 721	-15 832	-6 761	-14 487	3 427
Bruk av bundne fond	-2 612	-1 728	-3 552	-4 869	-5 383
Avsetning til bundne fond	2 189	807	371	25 364	4 399
Korrigert netto driftsresultat	-12 144	-16 753	-9 942	6 008	2 443

Korrigert netto driftsresultat er blitt betydelig forverret de to siste årene, og for både 2018 og 2019 er korrigert netto driftsresultat negativt. Dette er urovekkende.

Grunnen til at det korrigeres for bruk og avsetning bundne fond, er at dette er midler som er øremerket sine respektive formål, men inngår ikke i de ordinære driftsinntekter og driftsutgifter. For 2018 gjelder dette spesielt omstillingsmidlene.

Forklaringen på at regnskapet for 2019 blir gjort opp med et mindreforbruk på bare 2,9 mill kroner (til tross for at enhetene hadde et merforbruk på 10,2 mill), er i hovedsak:

* Merinntekter på skatt og rammetilsk. (inkl. mindreinnt. flyktn.)	3,0 mill kroner
* Mindre netto utgifter på renter, rentekomp og avdrag	2,4 mill kroner
* Merinntekt/mindreutgift på pensjon/premieavvik	<u>1,1 mill kroner</u>
	6,5 mill kroner
Strøket avsetning og overføring til inv.	<u>0,8 mill kroner</u>
	<u>7,3 mill kroner</u>

Selv om det er stort avvik på enkelte av disse postene/områdene, er avvikene mindre enn for tidligere år. Avviksrapporteringen gjennom året kan imidlertid bli enda bedre på disse områdene. Alle avvik er i forhold til det som var budsjettert.

Andøy kommune hadde en god skatteinngang mot slutten av 2019. Den gode skatteinngangen medførte imidlertid trekk/reduksjon i rammetilskuddet. Netto merinntekter på skatt og rammetilskudd ble ca 4 mill kroner.

Mindre nettoutgifter på renter, rentekomp og avdrag, skyldes i hovedsak for høyt budsjetterte netto rente- og avdragsutgifter. God likviditet gjennom året ga også gode renteinntekter. Kommunens samlede utgifter til pensjon er litt vanskelig å budsjettere. Også for 2019 ble de samlede utgifter på pensjon og premieavvik 1,1 mill kroner mindre enn budsjettert.

For å kunne avlegge et regnskap med minst mulig underskudd, måtte gjenstående budsjettert avsetning til disposisjonsfond strykes. Ubrukt overføring fra drift til investering måtte også strykes.

2.3 Skatteinngang / rammetilskudd

Kommunens andel av skatteinntektene og rammetilskuddet fra staten har utviklet seg slik de siste år (beløp i hele tusen):

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skatteinngang	90 182	96 058	101 553	97 943	105 587	110 530	114 614	134 779	127 450
Rammetilskudd	155 225	167 222	166 694	178 050	173 457	180 848	178 681	165 439	178 272
	245 407	263 280	268 247	275 993	279 044	291 378	293 295	300 218	305 722

I 2011 ble det øremerkede tilskuddet til barnehager innlemmet i rammetilskuddet.

I tillegg var det store endringer i inntektssystemets oppbygging (kostnadsnøkler, fordeling mellom skatt/rammetilskudd mv).

I 2012 ble utgifter til samhandlingsreformen tatt inn i rammetilskuddet.

I 2015 ble rammetilskuddet redusert med kommunens andel av medfinansieringen av sykehustjenester.

Fra 2015 og fram til 2018 har det ikke vært noen store endringer i beregningen av rammetilskuddet.

Reduksjonen i rammetilskuddet fra 2017 til 2018, har sammenheng med en veldig god skatteinngang i 2018. En økt skatteinngang (pr innbygger), medfører trekk i den inntektsutjevne delen av rammetilskuddet.

En forholdsvis god skatteinngang også i 2019, ga noe redusert rammetilskudd i forhold til hva som opprinnelig var beregnet/budsjettert.

2.4 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet viser reelle investeringer, finansielle investeringer (utlån, aksjekjøp mv) og avsetninger til senere bruk.

Investeringsregnskapets utgifter er sammensatt slik (beløp i hele tusen):

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Investeringer	48 422	34 487	12 571	27 785	47 331	72 521	97 238	31 658	13 610
Aksjekjøp	0	0	0	0	9 789	1 398	1 522	1 756	1 729
Utlån	2 061	4 759	5 420	9 537	8 155	4 950	9 671	5 936	6 847
Avdrag på lån	476	522	614	1 089	852	932	934	1 019	1 103
Avsetninger	3 468	5 311	3 918	1 982	4 093	5 915	1 412	6 192	1 017
Sum utgifter	54 427	45 078	22 522	40 393	70 229	85 716	110 777	46 561	24 307

Som oversikten over viser, er investeringsregnskapet for 2019 det laveste på mange år.

Investeringene i 2019 er finansiert slik (beløp i hele tusen):

Lån	12 975
Salg av anleggsmidler	15
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	6 254
Tilskudd til investeringer	0
Andre inntekter	178
Overført fra driftsregnskapet	1 782
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0
Bruk av avsetninger	3 118
Sum finansiert	24 322

Investeringsregnskapet er avsluttet med et mindreforbruk på ca kr. 15 000. Mindreforbruket skyldes ekstraintekt på salg av tomter (som det ikke var budsjettert med).

Investeringsprosjektene er finansiert som forutsatt.

Investeringsprosjektene er spesifisert i note 13 til regnskapet.

Det er tatt opp lån til investeringer iht budsjettvedtak i kommunestyret.

Ubrukte lånemidler plasseres på kommunens bankkonto.

2.5 Balansen

Balanseregnskapet er gruppert som vist under (beløp i hele tusen)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Anleggsmidler	833 599	866 893	902 103	997 144	1 131 892	1 183 981	1 199 077
Omløpsmidler	106 496	112 456	118 112	156 974	163 228	171 570	162 210
Sum eiendeler	940 095	979 349	1 020 214	1 154 118	1 295 120	1 355 551	1 361 287
Egenkapital	43 228	7 889	25 941	84 808	139 830	187 848	181 560
Langsiktig gjeld	847 029	919 328	943 062	1 001 502	1 089 594	1 119 836	1 141 500

Kortsiktig gjeld	49 837	52 132	51 211	67 807	65 696	47 868	38 227
Sum egenkapital og gjeld	940 095	979 349	1 020 214	1 154 118	1 295 120	1 355 551	1 361 287
Egenkapitalandel	4,6%	0,8%	2,5%	7,3%	10,8%	13,9%	13,3%

Økningen i anleggsmidler er økning i pensjonsmidler.
 Reduksjonen i omløpsmidler skyldes reduksjon i likvide midler (reduerte midler i bank).
 Økningen i langsiktig gjeld skyldes økning i pensjonsforpliktelsene.
 Egenkapitalen ble kraftig redusert i perioden 2009 - 2014. For årene 2015 til 2018 er det igjen økning i egenkapitalen. For 2019 er det en liten reduksjon i egenkapitalen.

Kapitalkontoen er spesifisert i note 7, og anleggsmidlene er spesifisert i note 12 til regnskapet.

Arbeidskapitalen (AK) viser hvor stor del av de kortsiktige eiendelene som ikke er finansiert av kortsiktig gjeld (differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld).

Arbeidskapitalen har utviklet seg slik de siste årene (i millioner kroner):

	31.12.13	31.12.14	31.12.15	31.12.16	31.12.17	31.12.18	31.12.19
Arb.kapital (OM – KG)	56,6	60,3	66,9	89,2	97,5	123,7	124,0
Herav ubrukte lånemidler	30,0	37,9	43,0	48,6	56,8	69,2	76,8
AK ekskl. ubrukte lånemidler	26,6	22,4	23,9	40,6	40,7	54,5	47,2

Arbeidskapitalen (spesielt arbeidskapitalen ekskl. ubrukte lånemidler) var nokså stabil i perioden 2012 - 2015. For 2016 økte arbeidskapitalen betydelig, stabil i 2017, og økte igjen betydelig i 2018. For 2019 er det en liten reduksjon i arbeidskapitalen (ekskl. ubrukte lånemidler)

Arbeidskapitalen er også beskrevet i note 1 til regnskapet.

Premieavvik

Premieavvik er differansen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad som er regnskapsført i driftsregnskapet.

Premieavviket (ekskl. arbeidsgiveravg.) har utviklet seg slik (i mill kroner):

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
2,99	11,02	15,65	16,75	23,60	23,59	23,60	33,22	38,89	37,24	47,56	49,80

2014	2015	2016	2017	2018	2019
46,80	27,11	15,57	16,79	17,57	23,73

Pr 31.12.19 har Andøy kommune betalt ut kr 23,73 mill kroner mer til pensjonsselskapene enn det som er regnskapsført (kostnadsført) i driftsregnskapet. Dette gjør blant annet at kommunens likviditet blir tilsvarende redusert, og bidrar til at kommunen kan være avhengig av kassekreditt.

Premieavviket skal kostnadsføres i regnskapet i løpet av 15/10/7 år avhengig av når det ble inntektsført i regnskapet.

Stort negativt premieavvik for 2015 og 2016, sammen med kostnadsføring av tidligere års premieavvik, medførte sterk reduksjon i det samlede premieavviket disse årene. For 2017 og 2018 er det ei mindre økning i det akkumulerte premieavviket, mens det for 2019 igjen er ei større økning.

Pensjon (inkl premieavviket) er også beskrevet i note 2 til regnskapet.

Likviditetsreserven er midler som ikke er bundet eller øremerket til bestemte formål.

I h.t. forskriftsendring ble likviditetsreserven gjort opp i regnskapsåret 2008, og endringer i regnskapsprinsipp er avsatt på egne, nye konti i balansen (i kroner):

Konto	Konto – tekst	Beløp
25800001	FERIEPENGER – 1992	7 602 479,64
2580	Endr regnsk.prinsipp som påvirker AK (invest)	7 602 479,64
25810001	MVA-KOMPENSASJON – 2001	-1 288 859,00
25810002	RENTER – 2001	1 652 429,49
25810003	RESSURSKREVENDE BRUKERE – 2008	-4 238 000,00
2581	Endr regnsk.prinsipp som påvirker AK (drift)	-3 874 429,51

Disse konti skal ikke endres, men stå i balansen som en opplysning om endringene som er gjort i regnskapsprinsipp f.o.m 1992.

Likviditetsreserven er også beskrevet i note 17 til regnskapet.

Gjeld

Kommunens gjeld er sammensatt slik (beløp i hele tusen kroner):

		31.12.15	31.12.16	31.12.17	31.12.18	31.12.19
Kortsiktig gjeld:	Avsatte feriepenger	23 154	23 653	25 063	25 547	25 793
	Skyldig skattetrekk	8 172	8 516	9 124	8 579	8 846
	Skyldig arbeidsgiveravgift	2 829	2 769	3 344	3 414	3 677
	Leverandørgjeld	15 396	33 151	28 040	13 091	20 156
	AKG / tidsavgrensinger	1 660	-282	125	-2 764	-20 245
Langsiktig gjeld:	Pensjonsforpliktelser inkl. arb.giveravgift	648 395	680 465	699 863	716 208	741 501
	Formidlingslån (Husbanken)	15 202	14 321	13 380	17 317	16 214
	Lån til investeringer	279 465	306 716	376 351	386 310	383 785
Total gjeld		994 273	1 069 309	1 155 290	1 167 703	1 179 727

AKG = annen kortsiktig gjeld

Tidsavgrensninger gjøres ved årsskiftet slik at anordningsprinsippet blir fulgt, ved at poster regnskapsføres på det året de hører hjemme, selv om de blir betalt i det andre året. Negativt beløp for 2016, 2018 og 2019 skyldes oppgjørskonto for mva og annen periodisering.

Kommunens gjeld er også beskrevet i note 16 til regnskapet.

Avsluttende kommentarer

Totalresultatet for 2019 er dårligere enn de foregående år. Det er spesielt merforbruk på ordinær drift som er bekymringsfullt. Et merforbruk i 2019 på ca 10,2 mill kroner, er betydelig. Merforbruket på ordinær drift var også betydelig i 2018 (10,6 mill kroner), men da hadde vi budsjettet med betydelig mer i frie midler til avsetning, som da kunne reduseres/strykes. For 2018 ble regnskapet gjort opp i balanse.

De foregående årene hadde ordinær drift hhv et mindreforbruk på 2,6 mill kroner (2016) og et merforbruk på 2,5 mill kroner (2017), så resultatet de to siste årene er betydelig forverret.

Kommunens lånegjeld er økt betydelig siden 2015, spesielt i årene 2016 – 2018. For 2019 ble lånegjelda noe redusert (med ca 3,6 mill kroner). Vi står foran store investeringer i årene framover, med blant annet nytt sykehjem og nye omsorgsboliger. Store investeringer og dermed store låneopptak, gir økt belastning på driften ved at vi får økte utgifter til renter og avdrag. Dette gjør det enda viktigere å klare å få balanse i ordinær drift i årene som kommer.

Andøy kommune har mistet mer enn 300 innbyggere de 3 siste årene, og vi har ikke klart å ta ned driftsutgiftene i samme tempo som nedgangen i folketallet. Det vil ikke være mulig å få balanse i ordinær drift i årene som kommer uten nye og krevende politiske beslutninger om endringer i tjenestene.

Hovedutfordringene framover handler om å

- avklare mulighetene for økonomisk forbedring på de områdene som hadde store merforbruk i 2019
- gjennomføre nødvendige endringer og forbedringer for å bli i stand til å levere gode nok tjenester med lavere inntekter
- oppnå resultater av omstillingsarbeidet og snu den negative utviklingen i folketallet
- følge opp mål og muligheter i vedtatt i økonomiplanen

Rådmannen vil takke alle ledere og medarbeidere for innsatsen i 2019. Rådmannen vil også takke arbeidstakerorganisasjonene, vernetjenesten og politisk nivå for godt og konstruktivt samarbeid.

Kirsten L. Pedersen
rådmann